

การพัฒนาารูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*

อรสา สาร¹

บัณฑิตา อินสมบัติ²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญสำหรับการสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย จำนวน 21 คน และผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประเมินคุณภาพรูปแบบจำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามปลายเปิด และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์ การเรียนรู้ และการวัดผลและประเมินผล

2. คุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยด้านหลักการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมาก ด้านเนื้อหา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นได้อยู่ในระดับมาก ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมาก ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดประสบการณ์, ความคิดสร้างสรรค์

* วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ พ.ศ.2556

¹ นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² อาจารย์, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ (ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์)

The Development of Creative Thinking Experience Model for Pre-school Children *

Orasa Sakhon¹

Bantita Insombat²

Abstract

The purposes of this research were to develop a creative thinking experience model for pre-school children and to evaluate the model's quality. The sample of this research consisted of 21 specialists for Delphi Technique and 5 specialists for evaluation of the model's quality. The data were collected by means of survey questionnaires and three - round of Delphi questionnaires. The data were analyzed by median, inter - quartile range, mean and standard deviation.

The research results indicated that the creative thinking experience model for pre-school children consisted of six components including 1) principle 2) objectives 3) content 4) instruction activities 5) instructional media 6) measurement and evaluation. The principle of the model was suitable and its possibility was at the highest level. The objectives of the model were suitable and the possibility was at the high level. The instruction activities were suitable at the highest level and the possibility was at the high level. The instructional media was suitable and the possibility was at the high level. The measurement and evaluation was suitable and the possibility was at the highest level.

Keywords: The creative thinking experience model, Creative thinking

* Research Article from Thesis for the Master of Education degree in Educational Research and Evaluation program, Nakhon Sawan Rajabhat University, Thailand, 2013.

¹ Student in Master of Education degree program in Educational Research and Evaluation, Nakhon Sawan Rajabhat University.

² Lecturer, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University (Thesis Advisor)

ความสำคัญและปัญหาการวิจัย

ปัจจุบันความรู้และเทคโนโลยีเกิดขึ้นมากและเป็นไปอย่างรวดเร็ว มนุษย์ไม่สามารถที่จะจดจำทุกอย่าง อีกทั้งความรู้ไม่ได้อยู่นิ่งหรือเกิดขึ้นอย่างช้าพอที่จะเรียนรู้ผ่านผู้รู้ คนใดคนหนึ่งอีกต่อไป มนุษย์จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สามารถเติบโตและเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตและต้องเริ่มตั้งแต่แรกเกิด โดยการปลูกฝังให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการรับรู้ เรียนรู้ และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ กลั่นกรองข้อมูลเลือกใช้และนำมาใช้ในสถานการณ์ที่ตนเองต้องการได้อย่างเหมาะสม มีจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการที่จะแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ, 2546, น. 1-2) ความคิดสร้างสรรค์จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นในสังคมปัจจุบัน เพราะวัฒนธรรม ทุกแขนง ไม่ว่าศิลปะ วรรณคดี รวมถึงนวัตกรรมทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ล้วนเป็นผลผลิต มาจากความคิดสร้างสรรค์ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวาระที่สังคมโลกก้าวสู่ศตวรรษใหม่ ซึ่งการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์จะทำให้เกิดการพัฒนานวัตกรรมที่เป็นประโยชน์มีคุณค่าทั้งต่อบุคคลและสังคม ในวงการศึกษาก็ว่าความคิดสร้างสรรค์เป็นเรื่องสำคัญของมนุษย์และเกี่ยวข้องกับความรู้สึก อารมณ์ ทักษะและคุณค่าทางสังคม เป็นความคิดที่แตกต่างไปจากคนอื่น ๆ ที่จะนำไปสู่การสำรวจ คิดค้นในสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ ซึ่งจะทำให้เกิดผลผลิตใหม่ ๆ และเป็นสิ่งที่อยู่ในตัวบุคคลทุกคน (ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์, 2546, น. 1) นอกจากนี้ความคิดสร้างสรรค์ยังมีความสำคัญสำหรับทุกคน เพราะช่วยให้เราสามารถแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ ช่วยให้เราเห็นโอกาสใหม่สำหรับเรานั้น เพิ่มความสำเร็จในการแก้ปัญหาและการทำสิ่งต่างๆ ความคิดสร้างสรรค์มิใช่พรสวรรค์แต่อยู่ที่การเรียนรู้ ทักษะและการฝึกฝนด้วย (กรมวิชาการ, 2550, น. 5)

ดังนั้นการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ควรจะได้ฝึกฝนพัฒนาดังแต่ระยะแรก ๆ และถ้ามิได้รับการช่วยเหลือสร้างเสริมด้วยวิธีการที่ถูกต้องในช่วงเวลาที่เหมาะสมแล้วเป็นการยากต่อการฝึกฝนภายหลัง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Gale (1960, p.6; อ้างถึงใน ดวงพร พิทักษ์วงศ์, 2546, น.2) ที่กล่าวว่า “ความคิดสร้างสรรค์เป็นสมรรถภาพที่อาจส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้แต่ถ้าไม่ได้รับการเอาใจใส่แต่เยาว์วัยแล้วความสามารถด้านนี้จะไม่พัฒนาขึ้น อาจหยุดชะงักและฝ่อไปในที่สุด” ทฤษฎีพัฒนาการของ (Erikson) กล่าวว่าเด็กในช่วงวัย 3-6 ปี เป็นระยะที่เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ถ้าเด็กได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในการคิดและทำกิจกรรมต่างๆ อย่างเสรีจะทำให้เด็กพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในทางตรง กันข้ามหากเด็กถูกจำกัด ควบคุมการคิดและการกระทำ เด็กอาจจะเกิดความรู้สึกลาย และ ไม่กล้าที่จะคิดทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียในขั้นต่อไปและความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะค่อยๆ สูงขึ้นตามอายุจนกระทั่งเด็กเรียนอยู่ประมาณระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์ของเด็กจะลดลงอย่างเห็นได้ชัดหรือหยุดชะงักหายไปเลย ซึ่งมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางโรงเรียน กฎระเบียบที่เข้มงวดและการปรับตัวให้กับผู้อื่น การปฏิบัติตามแบบสังคม การรู้จักประนีประนอมซึ่ง

ทำให้เกิดความวิตกกังวล กลัวทำไม่ถูก กลัวการถูกลงโทษ ทำให้เด็กขาดความเป็นอิสระ ทั้งทางด้านความคิดและการกระทำ ขาดความกระตือรือร้น กังวลใจ อันเป็นผลทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ลดลง เด็กบางคนเมื่อความคิดสร้างสรรค์หายไปแล้วอาจจะย้อนกลับมาใหม่แต่บางคนก็จะหายไปเลยตั้งแต่นั้นหากไม่ได้รับการพัฒนาที่ถูกต้อง (กรมวิชาการ, 2550, น. 5)

ปัจจุบันยังพบปัญหาที่เกี่ยวกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความคิดสร้างสรรค์ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ และตัวแปรสำคัญที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนคือ รูปแบบวิธีการสอนและคุณภาพการสอนของครู ซึ่งหากครูยังเน้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบครูคอยป้อน ด้วยการให้ผู้เรียนจำ ทำใช้ มากกว่าการสร้างและพัฒนาการสอนของครูส่วนใหญ่ยังมีลักษณะการให้ความรู้มากกว่าการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดอย่างมีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์ สังเคราะห์ แก้ปัญหา คิดอย่างสร้างสรรค์ รู้จักวิเสาะหาความรู้และสร้างองค์ความรู้โดยตนเอง ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยของฉัตรวรรณ ขนชัยภูมิ (2546, น. 1) ซึ่งได้สัมภาษณ์ครูผู้สอนในระดับชั้นอนุบาล 3 คน พบว่า ครูผู้สอนทั้ง 3 คน ให้ความเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่ชอบทำตามเพื่อนและครู ไม่ค่อยคิดทำอะไรที่แปลกใหม่ ไม่กล้าแสดงออกและงานวิจัยของพนิตรา เกษสุวรรณ (2546, น. 2) ที่ใช้แบบสำรวจความคิดสร้างสรรค์ โดยให้นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ต่อเติมภาพจากวงกลมที่กำหนดให้ พบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ร้อยละ 55.26 มีความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องมาจากครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการคิดสร้างสรรค์ รวมไปถึงรูปแบบ วิธีการและเทคนิคเกี่ยวกับการสอนหรือการพัฒนาการคิดซึ่งมีอยู่อย่างหลากหลาย ทำให้ครู ขาดความมั่นใจและประสบปัญหาในการจัดกิจกรรม (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2542, น. 18) การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ จะต้องมีการพัฒนาซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบและขั้นตอน ในการพัฒนาที่ชัดเจน เพื่อให้ครูนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และจากการศึกษาพบว่ายังไม่มีผลงานวิจัยที่ศึกษาและพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับผู้เรียนในระดับปฐมวัยซึ่งถือเป็นรากฐานที่สำคัญที่สุด

จากสภาพปัญหาและความจำเป็นข้างต้น ผู้วิจัยจึงสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย และรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้จะสามารถพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนมีแนวทางในการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยใช้เทคนิคเคลฟาย โดยมีกระบวนการวิจัยดังจะได้นำเสนอต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

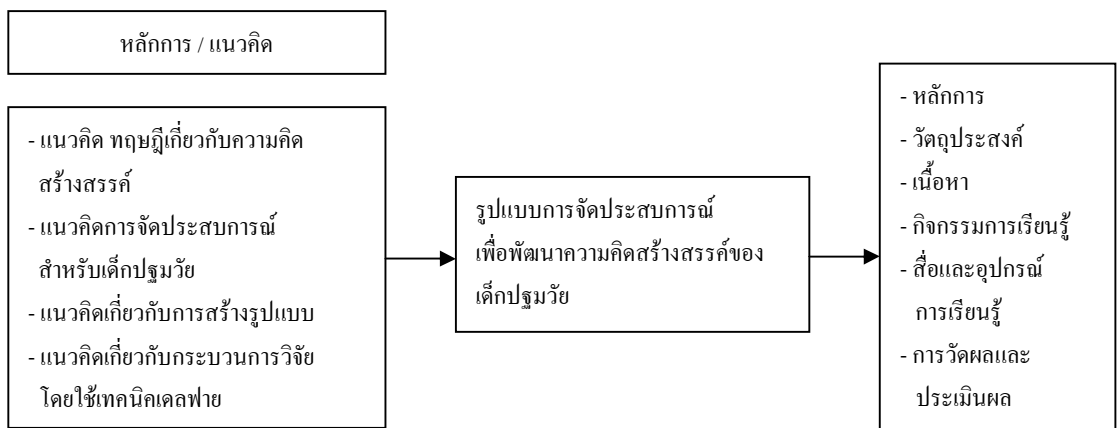
กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของ Guilford และ Meador และ Torrance ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 4 องค์ประกอบ คือ ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ

2. แนวคิดในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 โดยการจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่ ให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต ประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

3. แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างรูปแบบ ซึ่ง Keeves กล่าวว่า รูปแบบเป็นแบบแผนแสดงความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้างและใช้เป็นแนวทางในการทำนายผลที่จะเกิดหรือเป็นการอธิบายปรากฏการณ์ต่าง ๆ

4. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย เป็นวิธีการวิจัยรูปแบบหนึ่งที่อาศัยผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ ความสามารถในการในเรื่องนั้น ๆ มาระดมความคิดโดยการตอบแบบสอบถามที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้น และผู้วิจัยนำคำตอบนั้นมาประมวล วิเคราะห์ และสรุปผลเพื่อเสนอแนวทางในการแก้ปัญหาหรือเสนอแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้ปัญหานั้นมีแนวทางการแก้ไขและพัฒนาอย่างถูกต้อง ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประเภทของงานวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้เทคนิคเดลฟาย การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 2 ขั้นตอนซึ่งมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

ในขั้นตอนการสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคิดสร้างสรรค์ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อกำหนดกรอบของรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย หลังจากนั้นผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามปลายเปิด ให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นตามกระบวนการเดลฟาย (Delphi Techniques) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจำนวน 3 รอบ ในรอบที่ 2 นำข้อมูลที่ได้รับจากรอบที่ 1 มาจัดทำเป็นแบบสอบถามและรอบที่ 3 ใช้แบบสอบถามในรอบที่ 2 โดยเพิ่มตำแหน่งคำถามพื้นฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์และระบุตำแหน่งของผู้ตอบ

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวน 21 คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย จำนวน 9 คน และผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ด้านการกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ในระดับปฐมวัย จำนวน 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งเป็น 3 ฉบับ ดังนี้

ฉบับที่ 1 สำหรับการสอบถามความคิดเห็นรอบที่ 1 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นแบบปลายเปิด โดยกำหนดประเด็นของข้อคำถามจากรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ฉบับที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดในรอบที่ 1 มาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ร่วมกับการศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพัฒนาเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale)

ฉบับที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่ได้นำความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ และเพิ่มตำแหน่งคำถามพื้นฐานและค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ ระบุตำแหน่งของคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านใน

แบบสอบถาม และเพิ่มช่องระบุเหตุผลในส่วนท้ายของแต่ละข้อคำถาม เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญเปลี่ยนคำตอบ กรณีที่คำตอบแตกต่างไปจากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญท่านอื่น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ขอหนังสือความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์ นำไปขอความร่วมมือและอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 21 คน จากนั้นผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ไปยังผู้เชี่ยวชาญทางไปรษณีย์พร้อมทั้งสอของซึ่งเจ้าหน้าที่และปิดดวงตราไปรษณีย์ส่งกลับมายังผู้วิจัย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เชี่ยวชาญ และผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์ติดต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนเป็นระยะ และได้รับแบบสอบถามคืนมาครบถ้วน จำนวน 21 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูลข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในรอบที่ 1 ซึ่งเป็นแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) และจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับที่ 1 เพื่อนำไปเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 ต่อไป

2. การวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในรอบที่ 2 และ 3 ใช้การคำนวณค่ามัธยฐาน (Median) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (Interquartile range) โดยกำหนดค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่ามัธยฐานระหว่างควอไทล์ ไม่เกิน 1.50 ถือว่าข้อความนั้นผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันสูง (ชัยลิขิต สร้อยเพชรเกษม, 2555) แสดงผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐาน (Mdn) และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ (I.R.) ของความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

องค์ประกอบ	ข้อความ	Mdn	I.R.	ผลการพิจารณา
ด้านหลักการ	1. จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองทักษะกระบวนการคิด สร้างสรรค์ โดยคำนึงถึง ความแตกต่างระหว่างบุคคล	4.44	1.33	ใช้ได้
	2. จัดประสบการณ์การคิดสร้างสรรค์ภายใต้ บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม	4.56	1.17	ใช้ได้
	3. จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมหลัก ทั้ง 6 กิจกรรมตามตารางกิจกรรมประจำวัน	4.64	1.30	ใช้ได้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

องค์ประกอบ	ข้อความ	Mdn	I.R.	ผลการพิจารณา
ด้านวัตถุประสงค์	เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ด้าน ความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ	4.79	1.25	ใช้ได้
ด้านเนื้อหา	1. เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	4.55	1.27	ใช้ได้
	2. เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมตัวเด็ก	4.33	1.44	ใช้ได้
	3. เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก	4.44	1.22	ใช้ได้
	4. เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก	4.19	1.38	ใช้ได้
ด้านกิจกรรม การเรียนรู้	1. กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ	4.44	1.22	ใช้ได้
	2. กิจกรรมสร้างสรรค์	4.33	1.19	ใช้ได้
	3. กิจกรรมเสริมประสบการณ์	4.55	1.30	ใช้ได้
	4. กิจกรรมเสรี	4.75	0.14	ใช้ได้
	5. กิจกรรมกลางแจ้ง	4.63	0.92	ใช้ได้
	6. กิจกรรมเกมการศึกษา	4.80	1.42	ใช้ได้
ด้านสื่อและ อุปกรณ์การเรียนรู้	1. กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ	4.84	0.44	ใช้ได้
	2. กิจกรรมสร้างสรรค์	4.63	1.33	ใช้ได้
	3. กิจกรรมเสริมประสบการณ์	4.93	1.30	ใช้ได้
	4. กิจกรรมเสรี	4.93	1.30	ใช้ได้
	5. กิจกรรมกลางแจ้ง	4.69	1.37	ใช้ได้
	6. กิจกรรมเกมการศึกษา	4.63	0.92	ใช้ได้
ด้านการวัดผล และประเมินผล	1. กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ	4.63	0.92	ใช้ได้
	2. กิจกรรมสร้างสรรค์	4.55	1.30	ใช้ได้
	3. กิจกรรมเสริมประสบการณ์	4.75	1.39	ใช้ได้
	4. กิจกรรมเสรี	4.69	1.37	ใช้ได้
	5. กิจกรรมกลางแจ้ง	4.55	1.30	ใช้ได้
	6. กิจกรรมเกมการศึกษา	4.75	1.39	ใช้ได้

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนา
ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ข้อความมีความ

เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ โดยมีค่ามัธยฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป และค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.50 ทุกองค์ประกอบ

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

การประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

แหล่งข้อมูล ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญที่ใช้ในการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดประสบการณ์ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ อาจารย์ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญที่มีประสบการณ์ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ได้แก่ ครูผู้สอนปฐมวัยในโรงเรียนต้นแบบหรือโรงเรียนแกนนำด้านปฐมวัยของเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้อง และนำแบบสอบถามที่ได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ไปปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ตรงตามจุดประสงค์การนำไปใช้ในการประเมินรูปแบบ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ นำไปขอความร่วมมือและอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 คน จากนั้นได้ติดต่อและนำเสนอแบบประเมินคุณภาพรูปแบบไปยังผู้เชี่ยวชาญด้วยตนเอง โดยส่งทางไปรษณีย์พร้อมทั้งสอจดของซึ่งกำหนดและปิดดวงตราไปรษณีย์ส่งกลับมายังผู้วิจัย เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เชี่ยวชาญและในกรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยจะใช้วิธีการ โทรศัพท์ติดต่อเพื่อขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง และได้รับแบบสอบถามคืนมาครบถ้วน จำนวน 5 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ใช้วิธีการวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานไม่เกิน 1.00 แสดงว่ารูปแบบมีคุณภาพตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านหลักการของรูปแบบ	4.60	0.51	มากที่สุด	4.60	0.51	มากที่สุด
2. ด้านวัตถุประสงค์	4.45	0.51	มาก	4.45	0.51	มาก
3. ด้านเนื้อหา	4.60	0.50	มากที่สุด	4.60	0.50	มากที่สุด
4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้	4.51	0.53	มากที่สุด	4.48	0.55	มาก
5. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้	4.45	0.51	มาก	4.45	0.51	มาก
6. ด้านการวัดและประเมินผล	4.67	0.49	มากที่สุด	4.67	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยมีคุณภาพด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติ โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ระหว่าง 4.45-4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 0.49-0.55 ซึ่งแสดงว่ามีคุณภาพในระดับมากและมากที่สุด

สรุปผลการวิจัย

1. รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ การวัดผลและประเมินผลแต่ละด้านประกอบด้วยรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ด้านหลักการ

1.1 จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

1.2 จัดประสบการณ์การคิดสร้างสรรค์ภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

1.3 จัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยผ่านกิจกรรมหลัก ทั้ง 6 กิจกรรม

ตามตารางกิจกรรมประจำวัน

2. ด้านวัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดยืดหยุ่น ความคิดริเริ่ม ความคิดละเอียดลออ

3. ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่นำมาใช้ในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

3.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก

3.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก

3.3 เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก

3.4 เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก

4. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้

4.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ได้แก่ การเล่นเครื่องดนตรี การแสดงท่าทางประกอบเพลงตามความคิดจินตนาการ การเคลื่อนไหวร่างกายพร้อมอุปกรณ์ การแสดงท่าทางเลียนแบบ และการแสดงความรู้สึกด้วยท่าทางและสีหน้า

4.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ การวาดภาพอิสระตามใจชอบ การวาดภาพจากการฟังนิทาน การวาดภาพจากเสียงเพลง การวาดภาพจากสิ่งเร้าที่กำหนด การเล่นสี การต่อเติมภาพ การปั้น การทำงานกระดาษ

4.3 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ได้แก่ การตอบคำถามจากการฟังนิทาน การทายปริศนาคำทาย การเล่านิทานจากประสบการณ์ การเล่านิทานจากภาพ การตอบปัญหาจากคำถามปลายเปิด การบรรยายสิ่งที่สวยที่สุดการทายเสียงที่ได้ยิน การบอกประโยชน์ของสิ่งของ การบอกชื่อสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นวงกลม สามเหลี่ยม สี่เหลี่ยม วงรี และการแสดงบทบาทสมมติ

4.4 กิจกรรมเสรี ได้แก่ การเล่นบล็อก เล่นตัวต่อ การเล่นบทบาทสมมติ

4.5 กิจกรรมเกมการศึกษา ได้แก่ การเล่นเกมจับคู่ภาพ เกมเขาวงกต เกมหาความสัมพันธ์ภาพ

5. ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้

5.1 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ ได้แก่ อุปกรณ์ให้จังหวะ เช่น กลอง แทมบูรีน ฉิ่ง อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น เชือก หนังสือพิมพ์ ผ้าเช็ดหน้า กระดาษสีต่าง ๆ ลูกบอล เพลงสำหรับเด็ก

5.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ ได้แก่ กระดาษสำหรับวาดภาพ สีชนิดต่าง ๆ เช่น สีไม้ สีเทียน สีน้ำ หนังสือนิทาน ภาพที่ไม่สมบูรณ์ ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโด เศษวัสดุชนิดต่างๆ จานสี ฟู่กัน กระดาษสี กาวกรรไกร

5.3 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ ได้แก่ หนังสือนิทาน ภาพชนิดต่าง ๆ เช่น ภาพธรรมชาติ ภาพคน ภาพสัตว์ ปริศนาคำทาย คำถามปลายเปิดเสียงของสิ่งต่าง ๆ เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ สิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ

5.4 กิจกรรมเสรี ได้แก่ ไม้บล็อก ตัวต่อ

5.5 กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง ได้แก่ บ่อน้ำ กระบะทราย เกมการเล่นต่าง ๆ

5.6 กิจกรรมเกมการศึกษา ได้แก่ เกมเขาวงกต เกมจับคู่ความสัมพันธ์

เกมเปรียบเทียบ อุปมา อุปไมย

6. ด้านการวัดผลและประเมินผล

6.1 การสังเกตพฤติกรรม

6.2 การตรวจผลงาน

2. คุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยด้านหลักการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านเนื้อหา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านหลักการ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ และด้านการวัดผลประเมินผล ทั้งนี้ เนื่องมาจากผู้วิจัยใช้กระบวนการวิจัยโดยใช้เทคนิคเดลฟาย มีการคัดเลือกผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณสมบัติเหมาะสม จำนวน 21 คน ให้ข้อมูลจำนวน 3 รอบ ร่วมกับการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ร่วมกัน จนทำให้ได้รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยได้ สอดคล้องกับ แนวคิดในการสร้างรูปแบบการจัดประสบการณ์ของ

ทิสนา เหมมณี (2552, น. 222) กล่าวถึง องค์ประกอบสำคัญของรูปแบบการจัดประสบการณ์ ควรประกอบด้วย หลักการของรูปแบบ เป็นส่วนที่กล่าวถึงความเชื่อและแนวคิดของทฤษฎีที่รองรับรูปแบบ หลักการของรูปแบบจะเป็นตัวชี้นำการกำหนดจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม และขั้นตอนการดำเนินการในรูปแบบ จุดประสงค์ของรูปแบบ เป็นส่วนที่ระบุถึงความหวังที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ เนื้อหา เป็นส่วนที่ระบุถึงเนื้อหา และกิจกรรมต่างๆ ที่จะใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้บรรลุ จุดประสงค์ของรูปแบบ การจัดกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นส่วนที่ระบุถึงวิธีการปฏิบัติในขั้นตอนต่าง ๆ เมื่อนำรูปแบบไปใช้และการวัดผลและการประเมินผล เป็นส่วนที่ประเมินถึงประสิทธิผลของรูปแบบ

2. การประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยประเมินเป็นรายองค์ประกอบ ดังนี้

2.1 ด้านหลักการ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากหลักการของรูปแบบ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดประสบการณ์ การคิดสร้างสรรค์ภายใต้บรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมโดยผ่านกิจกรรมหลัก ทั้ง 6 กิจกรรม เพราะความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนั้นจะเกิดขึ้นภายใต้กิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับวัยผ่าน กิจกรรมที่หลากหลาย โดยอาศัยบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดในการจัด ประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 น. 31) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยต้องให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ภายใต้ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือ ในลักษณะต่าง ๆ กัน ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่ง

การเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.2 ด้านวัตถุประสงค์ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากวัตถุประสงค์ของรูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สร้างขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ในด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น ความคิดละเอียดลออ ซึ่งทั้งหมดนี้เป็นองค์ประกอบสำคัญของความคิดสร้างสรรค์ ที่ควรสร้างให้เกิดขึ้นกับเด็ก ตั้งแต่ ในระดับปฐมวัย เพราะถือเป็นช่วงเวลาที่สามารถส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นได้มากที่สุด ซึ่งทอแรนซ์ (Torrance, 1962, น. 84-105; อ้างถึงใน วารุณี สกฤตการักษ์, 2545, น. 14) กล่าวว่า เด็กอายุ 4 ปี – 6 ปี มีจินตนาการดี เริ่มเรียนรู้ถึงทักษะในการวางแผนการเล่น เรียนรู้ถึงหน้าที่ของผู้ใหญ่โดยผ่านการเล่น

สามารถเชื่อมโยงเหตุการณ์เข้าด้วยกันแม้ว่ายังไม่เข้าใจเหตุผล เริ่มเรียนรู้อารมณ์ของผู้อื่นและเริ่มคิดได้ว่าการกระทำของตนเองจะทำให้ผู้อื่นรู้สึกอย่างไร ผู้ใหญ่ควรนำความคิดของเด็กมาใช้ประโยชน์บ้าง แม้ว่าไม่ดีเท่าผู้ใหญ่ ควรยอมให้เด็กทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองและคอยให้คำแนะนำ ควรตอบคำถามของเด็กและร่วมเรียนรู้ ในสิ่งที่เด็กคิด เด็กวัยนี้เป็นวัยที่ควรส่งเสริมจินตนาการ ด้านความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด

2.3 ด้านเนื้อหา โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากเนื้อหาของ รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ที่สร้างขึ้น มีเนื้อหาให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ผ่านเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก บุคคลและสถานที่ ธรรมชาติ และสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัว โดยให้มีความสอดคล้องกับบริบทและสภาพแวดล้อมที่เด็กอาศัยอยู่ เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ได้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดในการเลือกเนื้อหาสำหรับจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัยของ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น.35) ที่ได้อธิบายว่า สารที่ควรเรียนรู้ของเด็กในระดับปฐมวัยประกอบด้วย เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรจะรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกาย ให้สะอาด ปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ เรียนรู้ที่จะเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่น ตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรมีโอกาสรู้จักและรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่าง ๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือมีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์กับผู้คน ในครอบครัว ชุมชนและสังคม วัฒนธรรมที่อยู่ใกล้ตัวในชีวิตประจำวัน เช่น

เล่นกับพี่น้องในบ้าน ไปตลาดกับแม่ เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้รู้จักชื่อสิ่งมีชีวิตและสิ่งที่ไม่มีชีวิตรอบตัว รวมทั้งมีการเชื่อมโยงลักษณะและคุณสมบัติง่าย ๆ ในธรรมชาติที่พบเห็นในชีวิตประจำวันจากการชี้แนะหรือสำรวจ และเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักชื่อของวัตถุสิ่งของ เครื่องใช้หรือของเล่นรอบตัว รวมทั้งมีการเชื่อมโยงลักษณะหรือคุณสมบัติง่าย ๆ ของสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก เช่น สี รูปร่าง รูปทรง ขนาด ผิวสัมผัส เป็นต้น

2.4 ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจาก รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ ของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมอย่างหลากหลาย ผ่านการจัดกิจกรรมตามตารางการจัดกิจกรรม 6 กิจกรรมหลัก ซึ่งกิจกรรมที่นำมาใช้นั้น ประกอบด้วย กิจกรรมทางภาษา กิจกรรมทางศิลปะ กิจกรรมเพลง ดนตรีและการเคลื่อนไหว กิจกรรมเสริมสร้างความคิดจินตนาการ และกิจกรรมการเล่นเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งเปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง บูรณาการผ่านการเล่น การทดลอง และการปฏิบัติจริง โดยมีการวางแผนในการดำเนินกิจกรรม ทบทวน และสรุปผลการเรียนรู้ โดยใช้

ประสาทสัมผัสทั้ง 5 จะช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ งานวิจัยของดวงพร พิทักษ์วงศ์ (2546, น. 5) ได้ศึกษาผลการใช้ชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย โดยทดลองกับนักเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และที่เรียนศิลปะแบบปกติตามแนวการจัดประสบการณ์ชั้นปฐมวัยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน งานวิจัยของกรรณชก ทองงาม (2546, น. 58) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์การวาดภาพระบายสีด้านความคตินามธรรมและความคิดสร้างสรรค์ จากการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีของนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน ผลการวิจัยพบว่า จากการที่นักเรียนบกพร่องทางการได้ยินเรียนจากชุดกิจกรรมการสอนวาดภาพระบายสีด้านนามธรรมมีผลสัมฤทธิ์ทางการวาดภาพระบายสีด้านนามธรรมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของประสิทธิ์รักษ์ เจริญผล (2547, น. 62) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่อเติมด้วยลายเส้นที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยเปรียบเทียบทั้งคะแนนความคิดสร้างสรรค์โดยรวมและแยกรายด้านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่อเติมด้วยลายเส้น มีความคิดสร้างสรรค์ทั้งโดยรวมและแยกรายด้านก่อนและหลังการจัดกิจกรรมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของวิณา ประชากุล (2547, น. 64-69) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลของการเล่นวัสดุปลายเปิดที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5-6 ปี ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนชุมชนบึงแวงใหญ่ อำเภอแวงใหญ่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 3 จำนวน 24 คน ผลการวิจัยพบว่า ผลของการจัดกิจกรรมการเล่นวัสดุปลายเปิดทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 ด้านสื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้ โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และมีความเป็นได้อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจาก รูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ได้กำหนดสื่อการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสมกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้และปฏิบัติกิจกรรมผ่านสื่อหลากหลายประเภท ทั้งสื่อที่เป็นของจริง ของจำลอง เหมาะสมกับวัยของเด็ก และเปิดโอกาสให้เด็กได้เป็นผู้ใช้สื่อด้วยตนเอง ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และสามารถสรุปองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยที่กล่าวว่า ควรจัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่

หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 38) และงานวิจัยของวิมา ประชากุล (2547, น. 64-69) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลของการเล่นวัสดุปลายเปิดที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ผลการศึกษาพบว่า ผลของการจัดกิจกรรมการเล่นวัสดุปลายเปิดทำให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 งานวิจัยของโสภากย์ พละวุฒิโท (2550, น. 62) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ ในเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบกึ่งชี้แนะกับการเล่นแบบอิสระ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบกึ่งชี้แนะมีความคิดสร้างสรรค์หลังการประสบการณ์สูงกว่าก่อนจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์การเล่นแบบกึ่งชี้แนะมีคะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบอิสระ

2.6 ด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและมีความเป็นได้อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่สร้างขึ้น ได้กำหนดวิธีการวัดผลและประเมินผล โดยใช้การสังเกตพฤติกรรมและการตรวจผลงาน ซึ่งเป็นวิธีการประเมินตามสภาพจริง ทั้งจากพฤติกรรมที่แสดงออกตามคุณลักษณะของเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์และการตรวจผลงานที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งในการประเมินผลนั้นจะประเมินอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จากนั้นจึงรวบรวมข้อมูลมาสรุปผลเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ของเด็กในแต่ละด้าน สอดคล้องกับแนวคิดในการประเมินพัฒนาการของเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์จากข้อมูลผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546, น. 31-43)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากผลการวิจัยการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 6 ด้าน คือ ด้านหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและอุปกรณ์การเรียนรู้และการวัดผลประเมินผล ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยพัฒนาและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ให้กับเด็กปฐมวัย ฉะนั้นสถานศึกษา ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยควรได้นำรูปแบบนี้ไปใช้โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้บูรณาการตามตารางจัดกิจกรรมประจำวันใน 6 กิจกรรมหลัก

2. ในการนำรูปแบบไปใช้ สถานศึกษา ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย สามารถปรับเปลี่ยนระยะเวลา เทคนิควิธีการสอนและการจัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยบูรณาการเนื้อหา

เข้ากับหน่วยการเรียนรู้ได้ตามความเหมาะสม ภายใต้องค์ประกอบสำคัญทั้ง 6 ประกอบ และในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กนั้น สามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความคิดคล่องแคล่ว ความคิดริเริ่ม ความคิดยืดหยุ่น และความคิดละเอียดลออ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเนื้อหาในหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ และควรมีการวัดผลและประเมินผลเด็กอย่างสม่ำเสมอด้วยกระบวนการและวิธีการที่กำหนดไว้ในรูปแบบเพื่อตรวจสอบผลของการจัดประสบการณ์ในแต่ละครั้ง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยไปทดลองใช้ในสถานการณ์จริงเพื่อนำผลจากการทดลองใช้ที่ได้มาปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเทคนิคและวิธีการสอนที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนประสบความสำเร็จในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ ฯ ผู้แต่ง.
- _____. (2550). *แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- กรองชนก ทองงาม. (2546). *กรณีศึกษาผลสัมฤทธิ์การวาดภาพระบายสีด้านความคิดนามธรรม และความคิดสร้างสรรค์ จากการเรียนด้วยชุดกิจกรรมวาดภาพระบายสีของนักเรียนที่บกพร่องทางการได้ยิน*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ชัยลิจิต สร้อยเพชรเกษม. (2555, มกราคม - เมษายน). การวิจัยด้วยวิธีเดลฟาย: การใช้มติสอดคล้องโดยเสียงข้างมาก. *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์*, 7(18): 1-14.
- ณัฐวรรณ ขนชัยภูมิ. (2546). *การเปรียบเทียบผลการใช้กิจกรรมฝึกประสาทสัมผัสทั้งห้าในการวาดภาพกับการปั้นที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2*. ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (สาขาวิชาการศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ .
- ดวงพร พิทักษ์วงศ์. (2546). *การสร้างชุดกิจกรรมศิลปะเพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สำหรับเด็กปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2546). *ความคิดสร้างสรรค์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิสนา แยมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ประสิทธิ์รักษ์ เจริญผล. (2547). *ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่อเติมด้วยลายเส้น*. ปรินญานิพนธ์ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2542). *พหุปัญญาในห้องเรียน*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พันธิตรา เกษสุวรรณ. (2546). *ผลการเรียนรู้แบบไฮสโคปที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนเปรมประชาวัฒนา อำเภอบางใหญ่ จังหวัดนนทบุรี*. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วารุณี สกฤตภักษ์. (2545). *การศึกษาความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์นาฏศิลป์ไทย*. ปรินญานิพนธ์ปรินญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- วีณา ประชานุกุล. (2547). *ผลการเล่นวัสดุปลายเปิดที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- โสภา พลวุฒิโท. (2550). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบกึ่งอิสระกับการเล่นแบบอิสระ*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาหลักสูตรและการสอน). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. นครสวรรค์.
- Keeves, J. (1998). The unity of educational research. *Interchange*, 19 (1), 14-30.
- Meador, K.S. (1994). The effect of synectics training on gift and nongifted kindergarden student. *Dissertation Abstract International*, 20 (2), 20-21.
